

Točka 1. Programskih usmeritev iz manifesta:

Vzpostavitev stalnega mehanizma sodelovanja med občino, občinskim svetom in nevladnimi organizacijami.

Programska zaveza

Občina naj v mandatu 2026–2030 vzpostavi stalni mehanizem sodelovanja z nevladnimi organizacijami. Ta naj temelji na dveh ukrepih:

- 1. letno delovno srečanje občine, občinskega sveta in nevladnih organizacij;**
- 2. sistemska vključitev predstavnikov nevladnega sektorja v relevantna delovna, posvetovalna in dialoška telesa občine.**

Namen ukrepa ni ustanavljanje novih birokratskih struktur, ampak boljše odločanje. Nevladne organizacije delajo z ljudmi na terenu in pogosto prve zaznajo potrebe, ki jih občina pri pripravi proračuna, razpisov ali strategij ne vidi dovolj hitro.

1. Zakaj je ukrep potreben

Sodelovanje med občinami in NVO danes pogosto temelji na osebnih poznanstvih, neformalnih stikih in občasnih sestankih. To pomeni, da so nekatere organizacije slišane, druge pa ne. Nekatera področja pridejo do občine, druga ostanejo spregledana.

Občina zato potrebuje enostaven, pregleden in reden mehanizem sodelovanja z nevladnim sektorjem.

Tak mehanizem omogoči, da se potrebe društev, zavodov, humanitarnih organizacij, kulturnih in športnih društev, mladinskih organizacij, organizacij starejših, invalidskih organizacij, prostovoljskih organizacij in drugih NVO vključijo v občinsko odločanje dovolj zgodaj — pred sprejemom proračuna, razpisov, strategij in drugih pomembnih odločitev.

2. Letno srečanje občine z NVO

Občina naj enkrat letno organizira delovno srečanje z nevladnimi organizacijami. Srečanje naj se izvede pred dokončnim oblikovanjem občinskega proračuna in razpisov za naslednje leto.

Na srečanju se obravnavajo predvsem:

- potrebe nevladnih organizacij po področjih;
- učinki obstoječih občinskih razpisov;
- predlogi za izboljšanje razpisov;
- prostorske potrebe NVO;

- možnosti uporabe javne infrastrukture;
- prostovoljstvo;
- programi za starejše, mlade, družine, bolnike, invalide in druge ranljive skupine;
- možnosti sodelovanja med NVO, občino in javnimi zavodi;
- predlogi za občinski proračun.

Srečanje mora imeti zapisnik, dogovorjene sklepe in jasno določeno, katere predloge občina upošteva pri nadaljnji pripravi proračuna, razpisov ali programov.

To ne sme biti protokolarni dogodek, ampak delovni sestanek, na katerem se občina neposredno seznani s stanjem na terenu.

3. Vključitev NVO v delovna telesa občine

Občina naj pregleda svoja stalna in občasna delovna telesa ter določi, v katera je smiselno sistemsko vključiti predstavnike nevladnega sektorja.

To je posebej pomembno pri telesih, ki obravnavajo:

- socialno varstvo;
- zdravstvo;
- mladino;
- kulturo;
- šport;
- prostovoljstvo;
- starejše;
- invalide;
- javne prostore;
- krajevne skupnosti;
- razpise;
- razvojne strategije;
- skupnostne programe.

Predstavniki NVO se lahko vključijo kot zunanji člani, stalno vabljeni predstavniki ali člani posvetovalnih skupin, odvisno od občinskih aktov in vrste delovnega telesa.

Ključno je, da niso vključeni šele na koncu postopka, ko so odločitve že pripravljene, ampak v fazi, ko se vsebine še oblikujejo.

4. Vloga Sveta NVO Goriške razvojne regije

Da vključevanje predstavnikov NVO ne postane stvar osebnih poznanstev ali političnih dogovorov, naj ima osrednjo vlogo pri predlaganju predstavnikov **Svet nevladnih organizacij Severne Primorske oziroma Goriške razvojne regije**.

Predlagani model:

1. občina določi, v katera delovna ali posvetovalna telesa želi vključiti predstavnike NVO;
2. Svet NVO Goriške razvojne regije izvede oziroma uskladi postopek evidentiranja kandidatov iz nevladnega sektorja;
3. NVO s posameznega področja predlagajo osebe z izkušnjami in poznavanjem področja;
4. Svet NVO oblikuje predlog predstavnikov;
5. občina predstavnike formalno imenuje oziroma vključi skladno s statutom, poslovnikom in drugimi občinskimi akti.

Predstavniki NVO v teh telesih ne nastopajo kot predstavniki političnih strank ali posameznih organizacijskih interesov, temveč kot predstavniki področja, iz katerega prihajajo.

Kadar bi se obravnavala zadeva, pri kateri ima njihova organizacija neposreden interes, se predstavnik iz razprave ali odločanja ustrezno izloči.

5. Pravna in formalna izvedba

Občina lahko ukrep izvede brez večjih institucionalnih sprememb.

Možne izvedbene poti so:

- sklep župana o uvedbi letnega srečanja z NVO;
- sklep občinskega sveta o sistemskem sodelovanju z NVO;
- dopolnitev poslovnika občinskega sveta ali pravil delovnih teles;
- javni poziv za vključitev predstavnikov NVO v posvetovalna telesa;
- dogovor med občino in Svetom NVO Goriške razvojne regije o postopku predlaganja predstavnikov;
- vključitev letnega posveta z NVO v redni občinski koledar priprave proračuna.

Najbolj enostavna pot je, da občina v prvem letu mandatnega obdobja sprejme sklep o pilotni uvedbi mehanizma, po enem letu pa na podlagi izkušenj model trajneje uredi v svojih aktih.

6. Kaj lahko politična lista zapiše v program

V mandatu 2026–2030 bomo uvedli stalni mehanizem sodelovanja med občino in nevladnimi organizacijami. Enkrat letno bomo pred pripravo proračuna in razpisov organizirali delovno srečanje z NVO, na katerem bomo obravnavali potrebe na terenu, prostorske izzive, razpisne ovire in predloge za občinske programe.

Predstavnike nevladnega sektorja bomo sistemsko vključili tudi v relevantna delovna in posvetovalna telesa občine, pri čemer bo predloge predstavnikov oblikoval Svet NVO Goriške razvojne regije, občina pa jih bo imenovala skladno s svojimi akti.

Krajša programska različica:

Občina bo z nevladnimi organizacijami sodelovala sistemsko, ne samo občasno. Vsako leto bomo izvedli delovno srečanje z NVO pred pripravo proračuna, predstavnike nevladnega sektorja pa vključili v občinska telesa, kjer se odloča o področjih, na katerih NVO delujejo.

Najbolj politično udarna različica:

Tisti, ki delajo z ljudmi na terenu, morajo biti vključeni, preden občina sprejme odločitve.

7. Pričakovani učinki

Ukrep bo občini prinesel:

- boljše razumevanje potreb na terenu;
- bolj življenjske razpise;
- manj zgrešenih ukrepov;
- večjo preglednost sodelovanja z NVO;
- boljšo pripravo proračuna na področjih, kjer delujejo NVO;
- več zaupanja med občino, javnimi zavodi in nevladnim sektorjem;
- manj odvisnosti od osebnih poznanstev;
- močnejši nevladni sektor kot razvojni partner občine.

Gre za ukrep, ki občine skoraj nič ne stane, lahko pa bistveno izboljša kakovost odločanja.